

Du bestämmer själv

När du vill ta ut pension

PENSIONS
MYNDIGHETEN

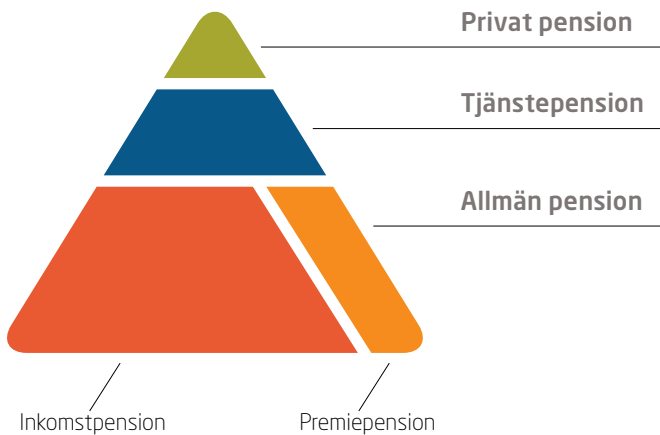
Du bestämmer själv

Den här broschyren handlar om den allmänna pensionen och vad som kan vara bra att tänka på när du funderar på att ta ut pension. Det finns också översiktlig information om tjänstepension.

Denna broschyr kan beställas i alternativa format. Kontakta vår kundservice på 0771-776 776 för mer information. De format vi erbjuder är Daisy, talkassett, punktskrift, storstil och tillgänglig PDF eller Word.

Din pension kommer från flera håll

Din pension kan komma från flera olika håll, dels från Pensionsmyndigheten som allmän pension, dels från din arbetsgivare i form av tjänstepension. Du kan även ha ett privat pensionssparande. De olika pensionerna påverkar inte varandra, utan läggs ihop och blir tillsammans din totala pension.

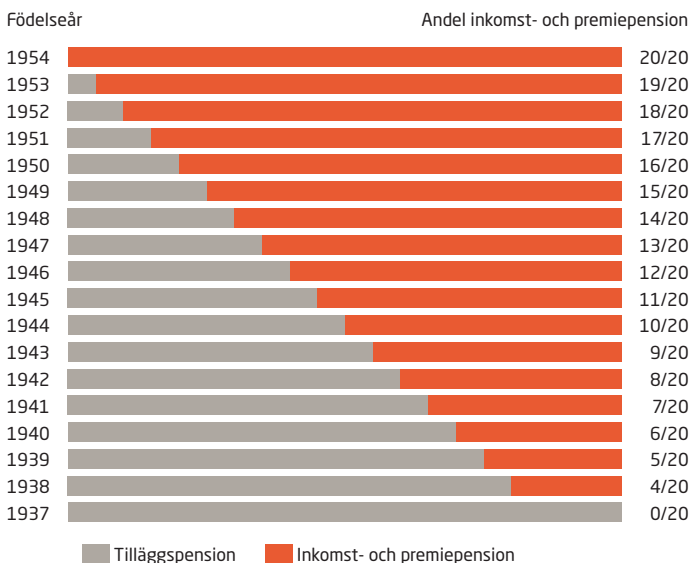

Den allmänna pensionens olika delar

Den allmänna pensionens olika delar är inkomstpension, tilläggs-pension och premiepension. Garantipension får den som har haft låg eller ingen inkomst.

Inkomstpension och tilläggs-pension

Är du född 1954 eller senare får du din allmänna pension i form av inkomstpension och premiepension. Du som är född under perioden 1938–53 får en del av din pension i form av inkomstpension och premiepension och en del i form av tilläggs-pension. Ju tidigare i perioden du är född, desto större är andelen tilläggs-pension. Figuren visar hur fördelningen ser ut för olika årskullar.

Inkomstpensionen/tilläggs-pensionen är den största delen av den allmänna pensionen. Hur mycket du får i inkomstpension beror på hur mycket du tjänat, hur inkomstutvecklingen varit i Sverige

och när du går i pension. Tilläggs pensionen baseras på de pensionspoäng du fått för dina arbetade år och ersätter ATP och folkpension i det gamla pensionssystemet.

Premiepension

Även premiepensionen är inkomstgrundad och baseras på dina inkomster. Premiepensionens storlek beror på hur mycket du tjänat och hur de fonder som du valt har utvecklats. Pensionsrätter för premiepension har bara kunnat tjänas in från och med år 1995.

Garantipension

Garantipensionen är ett grundskydd för dig som har haft liten eller ingen inkomst under livet. Den är baserad på hur många år du har bott i Sverige. För att få rätt till garantipension måste du ha bott minst tre år i Sverige. För att få full garantipension krävs att du har bott minst 40 år i Sverige från och med det år du fyllde 16 år till och med det år du fyller 64 år. Har du bott i Sverige kortare tid får du en garantipension som motsvarar det antal bosättningsår du har. Har du till exempel bott 20 år i Sverige har du rätt till halv garantipension.

Orange kuvertet ger besked om den allmänna pensionen

Är du född 1938 eller senare så får du ett orange kuvert varje år. Kuvertet innehåller information om din inkomstpension och din premiepension. För dig som inte har tagit ut din pension innehåller kuvertet information om hur mycket du hittills har tjänat in till din pension. De flesta får också en prognos över hur stor den allmänna pensionen kan bli.

Har du redan börjat ta ut din pension innehåller kuvertet även ett utbetalningsbesked för året och en kontrolluppgift för föregående år. Orange kuvertet innehåller *inte* uppgifter om din tjänstepension.

Tjänstepension

De flesta som har en anställning får, förutom den allmänna pensionen, även tjänstepension från sin arbetsgivare.

Tjänstepensionen består i de flesta fall av ålderspension, efterlevandeskydd och sjukförsäkring. Hur stor din tjänstepension blir beror på vilket avtalsområde du tillhör. De största avtalsområdena är KAP-KL (anställda i kommuner och landsting), SAF-LO (privat-anställda arbetare), PA03 (statligt anställda) och ITP (privatanställda tjänstemän). Har du arbetat inom olika områden kan du ha fler än en tjänstepension.

För att få veta vilket avtal som gäller för dig går du in på www.pensionsmyndigheten.se/tjanstepension eller kontaktar det tjänstepensionsbolag som förvaltar din tjänstepension. Din nuvarande och tidigare arbetsgivare kan också informera dig om vilket tjänstepensionsbolag du tillhör.

Privat pensionssparande

Förutom den allmänna pensionen och tjänstepension kanske du har en privat pensionsförsäkring. Den bank eller det försäkringsbolag som du har valt för ditt sparande kan ge information om din privata pension.

Gör en pensionsprognos

På www.pensionsmyndigheten.se/prognos kan du göra en prognos för att se hur stor din totala pension kommer att bli. I prognosen ingår både din allmänna pension, din tjänstepension och i vissa fall även din privata pension. Finns inga uppgifter om din privata pension registrerad kan du själv lägga in dessa uppgifter och göra en prognos för din totala pension.

Pensionsprognosen är framtagen i samarbete med minpension.se, en webbplats som Pensionsmyndigheten och pensionsbolagen gemensamt står bakom.

Påverka din pension

Hela livets inkomster påverkar din allmänna pension. För de flesta gäller att ju längre man arbetar desto högre blir pensionen. Hur stor din premiepension blir beror även på hur värdet utvecklas i de fonder du har valt.

Tjänstepensionen kan du i vissa fall påverka genom att välja hur pengarna ska placeras.

Du bestämmer själv när du vill ta ut din pension

Du kan ta ut din *allmänna pension*, helt eller delvis, från det att du fyllt 61 år. Ju senare du går i pension desto högre pension kan du få. Det beror på att du hinner tjäna in mer pengar och att du beräknas vara pensionär under kortare tid.

Fortsatt arbete innebär också på grund av det så kallade ”jobb-skatteavdraget” ett lägre skatteavdrag än det du skulle få för samma pensionsinkomst. Från ditt 66:e levnadsår får du dessutom ett lägre skatteavdrag än tidigare, men även i detta fall innebär fortsatt arbete ett lägre skatteavdrag än vad som gäller vid uttag av pension.

Om du har rätt till *garantipension* betalas den ut från och med den månad du fyller 65 år.

Du har rätt att arbeta fram till 67 års ålder men kan fortsätta arbeta ännu längre om du och din arbetsgivare är överens om det.

Den dag du går i pension beräknas din pension genom att ditt intjänade pensionskapital delas med den beräknade återstående medellivslängden för alla i Sverige som är födda samma år som du. Månadsbeloppet som räknas fram betalas ut så länge du lever.

$$\text{Din pension} = \frac{\text{Ditt pensionskapital}}{\text{Återstående medellivslängden}}$$

När det gäller din *tjänstepension* bör du kontrollera vad som gäller för ditt pensionsavtal med din arbetsgivare eller ditt fack.

Fler lever längre - hur påverkar det din pension?

Eftersom livslängden i Sverige har ökat och antas fortsätta att öka, kommer ditt pensionskapital att behöva räcka längre ju yngre du är. Då behövs fler år i arbete för att kompensera för fler år i pension.

I tabellen nedan ser du hur detta kan påverka dig.

Födelseår	Alternativ pensionsålder	Tid som pensionär (vid alt. pensionsålder)
1930	65 år	17 år 5 mån
1940	65 år 2 mån	18 år 10 mån
1945	65 år 6 mån	19 år 4 mån
1950	66 år 4 mån	19 år 4 mån
1955	67 år 2 mån	19 år 2 mån
1960	67 år 6 mån	19 år 5 mån
1965	67 år 11 mån	19 år 6 mån
1970	68 år 4 mån	19 år 8 mån
1975	68 år 7 mån	19 år 10 mån
1980	68 år 11 mån	19 år 11 mån
1985	69 år 1 mån	20 år 2 mån
1990	69 år 4 mån	20 år 3 mån

På www.pensionsmyndigheten.se/prognos kan du få hjälp med att avgöra när det passar just dig att gå i pension.

Du bestämmer själv hur mycket pension du vill ta ut

Du kan ta ut din inkomstpension, tilläggspension och premiepension med 25, 50, 75 eller 100 procent per månad. Om du vill kan du fortsätta att arbeta samtidigt. Ditt fortsatta arbete ger dig nya pensionsrätter, vilka ökar din pension. Kontakta din arbetsgivare om du vill veta hur det påverkar din tjänstepension.

Så kan du påverka premiepensionen

När du ansöker om premiepension kan du välja om du vill flytta pengarna till en traditionell försäkring eller om du vill låta dem vara kvar i fonder.

Väljer du *traditionell försäkring* säljs dina fonder och Pensionsmyndigheten tar över förvaltningen av dina pengar. Du får alltid minst ett garanterat belopp som betalas ut varje månad så länge du lever. Du kan inte byta tillbaka till fondförsäkring om du en gång har valt traditionell försäkring.

Väljer du *fondförsäkring* kommer din premiepension vara kvar i de fonder du valt. Utbetalningens storlek kommer då att variera beroende på hur värdet av dina fondandelar utvecklas.

När du för första gången ansöker om att ta ut premiepension kan du ansöka om *efterlevandeskydd*. Efterlevandeskyddet innebär att du får en något lägre premiepension, men att din make, maka, registrerade partner eller i vissa fall sambo får del av de pengar som betalats in om du dör före honom eller henne. Det innebär att din premiepension betalas ut till din medförsäkrade så länge han eller hon lever.

Läs om hur olika livsval påverkar pensionen

På www.pensionsmyndigheten.se/livssituationer kan du läsa om hur olika val i livet påverkar din pension.

Så här ansöker du om pension

Eftersom det inte finns någon bestämd pensionsålder i det allmänna pensionssystemet, måste du själv ansöka om att ta ut din allmänna pension. Det gör du hos Pensionsmyndigheten. Ansök i god tid, minst två månader, innan du vill ha din pension. Du kan inte få ut pension för tid före den månaden du ansöker. Om du bor utanför Sverige, kan du läsa mer på sidan 13 om vad som gäller för dig.

Särskilda bestämmelser gäller för dig som har sjuk- eller aktivitetsersättning månaden innan du fyller 65 år. Har du hel sjuk- eller aktivitetsersättning och dessutom alltid bott i Sverige behöver du från och med 2014 inte längre ansöka om ålderspension. Du kommer i så fall att få information om detta från oss cirka tre månader innan du fyller 65 år. I övriga fall måste du alltid ansöka om din allmänna pension.

Du kan ansöka om din allmänna pension genom att logga in med e-legitimation på www.pensionsmyndigheten.se. Då får du även en uträkning på hur stor din pension kan bli. För att kunna använda tjänsten krävs att du har fyllt 60 år och är folkbokförd i Sverige.

Du kan också skriva ut eller beställa ansökningsblankett på www.pensionsmyndigheten.se eller beställa den från vår kundservice på telefon 0771-776 776.

Så här ansöker du som bor utanför Sverige

Om du bor i ett land inom EU eller i något av länderna Norge, Island, Schweiz, eller Liechtenstein, ska du ansöka om svensk allmän pension hos pensionsmyndigheten i det land du bor i. Den myndigheten skickar sedan ansökan till Pensionsmyndigheten i Sverige. Om du inte arbetat i ditt nuvarande bosättningsland kan du vända dig till pensionsmyndigheten i det land där du senast var försäkrad.

Bor du i något annat land måste du själv kontakta Pensionsmyndigheten på telefon +46 498 200 700 för att få ansökningsblanketten. Blanketten finns även på vår webbplats för nedladdning.

Bor du utanför Sverige är det viktigt att du gör din ansökan i god tid, gärna ett halvår innan du önskar att pensionen ska betalas ut. Det tar längre tid att handlägga ditt ärende eftersom flera länders pensionsmyndigheter är inblandade.

Läs mer på www.pensionsmyndigheten.se/ansokanutland

Så här ansöker du om tjänstepension

När det gäller tjänstepension ser avtalen olika ut för när du kan börja ta ut din tjänstepension. Kontakta de pensionsbolag där du har tjänstepension, eller din arbetsgivare, för mer information.

Skatt på pensionen

Det är Skatteverket som varje år beslutar vad du ska betala i skatt på hela din pension. Pensionsmyndigheten gör avdrag utifrån det beslutet enligt den skattetablell som gäller för den kommun där du är bosatt. Om du har andra inkomster, till exempel lön eller tjänstepension, bör du kontrollera att det totala skatteavdraget är tillräckligt, så att du inte behöver betala skatt i efterhand. Du kan begära att vi gör ett extra skatteavdrag direkt på vår webbplats.

Om du vill att mer skatt ska dras från din pension anmäler du det på www.pensionsmyndigheten.se/skatteavdrag

Om du vill att Pensionsmyndigheten ska dra mindre skatt, om du till exempel har stora ränteutgifter, kan du ansöka om jämkning hos Skatteverket. Skicka sedan beslutet till oss:

Pensionsmyndigheten
106 44 Stockholm

A-kassa och pension

Arbetslöshetsersättningen samordnas med din pension. Samordningen innebär att nivån på ersättningen från arbetslöshetskassan sänks om du samtidigt har pension. Det gäller även om du tar ut låga pensionsbelopp, till exempel om du bara tar ut premiepension med lägsta uttagsnivå.

Planerar du ett uttag av din pension, helt eller delvis, måste du kontakta din a-kassa *innan* uttaget om du är arbetslös eller riskerar att bli det. Du är nämligen skyldig att anmäla ändrade förhållanden till din a-kassa så att du får rätt nivå på ersättningen därifrån.

Om du inte anmäler ändrade förhållanden till din a-kassa riskerar du att bli återbetalningsskyldig för arbetslöshetsersättning, utesluten ur arbetslöshetskassan och till och med polisanmäld.

För att få veta vad som gäller för dig bör du ta kontakt med din a-kassa.

Om du har ersättning från Försäkringskassan

Om du har sjukersättning från Försäkringskassan kan den betalas ut till och med månaden innan du fyller 65 år. Har du fyllt 61 år har du rätt att samtidigt ta ut din allmänna pension, men tänk på att den allmänna pensionen blir högre om du väntar med att ta ut den.

Om du ansöker om allmän pension och redan har en pension som efterlevande, till exempel änkepension, kan pensionernas storlek påverka varandra. Även för den som har yrkesskadelivränta kan den allmänna pensionens storlek påverkas. Däremot påverkar inte en arbetsskadelivränta den allmänna pensionen.

Om du bor eller planerar att flytta utomlands

Din pension kan påverkas på olika sätt om du bor utomlands. Inkomst-, tilläggs- och premiepension får du utbetald även om du är bosatt utanför Sverige. Däremot kan du bara få garantipension om du är bosatt i ett land inom EU eller någon av länderna Norge, Island, Schweiz, Liechtenstein eller Kanada.

Om du flyttar utomlands ska du anmäla det till Pensionsmyndigheten och uppge din nya adress. Om du redan är bosatt utomlands och flyttar till en ny utlandsadress ska du också anmäla den nya adressen till oss.

Andra förmåner för pensionärer

Bostadstillägg till pensionärer

Bostadstillägg är ett tillägg till pensionen som kan betalas ut till dig som bor i Sverige, är över 65 år och tar ut hel allmän pension inklusive hel premiepension. Din bostadskostnad, inkomst och förmögenhet påverkar storleken på bostadstillägget. Om du är gift påverkar också din makes eller makas inkomst och förmögenhet ditt bostadstillägg. Med gift likställs registrerad partner och sambo.

Särskilt bostadstillägg kan betalas ut till dig som har bostadstillägg. Det särskilda bostadstillägget är inkomstprövat och betalas ut om din inkomst, efter avdrag för skälig bostadskostnad, understiger skälig levnadsnivå. Om du har pension och ansöker om bostadstillägg prövar vi alltid om du även har rätt till särskilt bostadstillägg. Du behöver inte göra någon särskild ansökan.

Räkna ut om du har rätt till bostadstillägg och ansök på www.pensionsmyndigheten.se/bostadstillagg. Du kan även ansöka på en blankett som du laddar ner från vår webbplats eller beställer från vår kundeservice.

Äldreförsörjningsstöd

Äldreförsörjningsstöd kan efter ansökan betalas ut till dig som är bosatt i Sverige och som har fyllt 65 år. Det är en inkomstprövat förmån som kan betalas ut till den som har låg pension. Din bostadskostnad, inkomst och förmögenhet påverkar storleken på äldreförsörjningsstödet. Om du är gift påverkar också din makes eller makas inkomst och förmögenhet ditt äldreförsörjningsstöd. Med gift likställs registrerad partner och sambo.

Våra webbtjänster

På vår webbplats kan du snabbt och enkelt:

- göra en pensionsprognos
- ansöka om pension
- beställa pensionärsintyg
- räkna ut om du har rätt till bostadstillägg för pensionärer
- ansöka om bostadstillägg för pensionärer
- anmäla ändrade uppgifter för bostadstillägg
- se ditt orange kuvert och kunna avbeställa kommande pappersutskick
- välja fonder med hjälp av vår Fondvalsguide
- byta premiepensionsfonder
- beräkna ditt premiepensionsuttag

Så här kan du nå oss
om du vill veta mer

www.pensionsmyndigheten.se
facebook.se/fragaompension
kundservice 0771-776 776

www.pensionsmyndigheten.se